

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. De pœnis culpabiliter non residentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

fraganeorum; cum morantur in obsequio Archiepiscopi; quia relatè ad hunc non habent eam conjunctionem, quam cum proprio Episcopo; ubi tamen excipere casum necessitatis, de quo n. 127.

130 Et quamvis Pirhing *h. t. n. 30.* probabile censeat, quòd Canonici, quos in sua Provincia Legati Apostolicæ Sedis; vel etiam Rectores inferiorum Ecclesiarum *v. g.* Collegiatarum, occupant in suo servitio, gaudeant eodem privilegio, quo Canonici Cathedralis, morantes in obsequio sui Episcopi: rectius tamen distinguendum videtur, ut etiam procedat de Prælatis Episcopo inferioribus exemptis, non autem non exemptis, nisi adsit necessitas, ut dictum est n. 127. Exempti enim habent in suos jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, & verè sunt Ordinarii eorum; & cum suis Canonicis unum corpus efficiunt, id quod non habent non exempti; nec etiam Legati Papæ respectu Canonicorum suæ Provinciæ; ita Layman *cit. c. 6. §. Sed nunquid.*

131 *Ngt. 5.* dubitari, an, si Episcopus alicui suo Parocho demandet officium Visitatoris, Vicarii generalis, vel aliud officium, adsit sufficiens causa, ut abesse possit ultra duos menses à sua Ecclesia salvo iure fructuum? *g.* negativam doceri à Garcia, & Piascio apud Pirhing *h. t. n. 41.* affirmativam tamen probabiliorè esse; quia iure antiquo poterat Parochus abesse ex iusta, & gravi causa etiam ad longum tempus; ab hoc autem recedendum non est, nisi iure novo aliud constitutum sit. Nihil autem tale extat. Nam *Trid.* proximè *cit.* permittit Episcopo, ut suis Parochis dare possit licentiam absentia à suis Ecclesiis ex iusta & gravi causa, etiam ultra duos menses.

132 Coetèrum, facultatem non residendi cum iure nihilominus percipiendi fructus beneficii concedere potest Summus Pontifex, quando obligatio est ex solo iure Ecclesiastico. Nam eiusdem est solvere, cuius est ligare. In his verò, in quibus obligatio residendi est juris divini, non potest dispensare, ut notat Pirhing *cit. n. 42.* quia foret dispensatio in iure Superioris; quamvis, cum adest iusta, & gravis causa non residendi, possit declarare, legem divinam ad eum casum in talibus circumstantiis non extendi. Et hanc facultatem

relaxandi legem obligantem ad personalem residentiam Parochos, etiam Episcopis concessam in certis casibus, ex hucusque dictis constat; & confirmatur ex *c. Licet, 14. de Elect. in 6.* ibi: *super residentia verò, ut præmittitur, faciendâ, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.*

Nullum autem Beneficiatum teneri 133 ad iuramentum residentia iure communi, tenet Abbas in *c. Ex parte, de Cleric. non resid. n. 4.* quamvis quandoque id præstari debeat, ubi hoc exigit statutum, vel consuetudo alicujus Ecclesiæ. Si quis autem ex tali causa deberet eiusmodi iuramentum præstare, hoc intelligi solum iuxta materiam subiectam, nimirum ut ad plus non obliget, quam jus requirat; hinc si absit in casibus iure permixtis, non violat iuramentum, ut dicitur in *c. Ex parte, ibi respondemus, quòd, si te non observando in fraudem, preposituræ tuæ jura fideliter prosequeris (cum ex hoc censeari debeas residens) perjurium non incurris.* Excipere nisi aliquid novi adjiciatur iuramento, qualiter fit in multis Ecclesiis, ut Canonicus ne una quidem nocte abesse possit à loco residentia per primum annum integrum.

ARTICULUS IV.

De pœnis culpabiliter non residentium.

DE his agitur *c. fin. h. t.* ubi Gregorius 134 IX. Ordinario rescribens, sic statuit: Clericos in Ecclesiis tuæ jurisdictionis beneficia, quæ residentiam exigunt, affecturos, si ad alterius Diœcesin absque licentia tua morandi causa transferint, liceat tibi, si moniti non redierint, dictis beneficiis (nisi excusationem rationalem ostenderint) spoliare; & c. *Cum ad hoc 16. eod.* Patriarchæ Antiochiæ, Apostolicæ Sedis Legato, observans, quod ad hoc sint Ecclesiastica beneficia deputata, ut Ecclesiæ debita servitia præstentur à suis Ministris & Sedi Apostolicæ innotuerit, quòd Ecclesiæ Antiochena multis ex servitoribus ejus absentibus est ferè destituta Ministris. Unde mandamus, quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentiis, & prædecessorum tuorum licentiâ, absentes Canonicos, & assiduos revoces ad residendum in Ecclesia supra dicta,

dicta, & si non venerint, eu de ipsorum beneficiis, dum absentes fuerint, ipsi Ecclesia facias congruè deserviri, in utilitatem ejusdem, quod ex præfatis beneficiis superfuert, convertendo. Idem dicitur c. Ex parte, 8. eod. cum 2. seq.

135 Ex quibus canonibus deducitur Beneficiatos *culpabiliter absentes*, si moniti non redeant, præterquam, quòd careant beneficiorum fructibus, ut supra dictum, licere suis beneficiis spoliare justo impedimento cessante. Unde prius citandi sunt, & monendi, ubi citatio personaliter facta, etiam una sufficit; si autem absens citari non potest personaliter, ut si nesciatur, ubi sit? desideratur trina citatio per edictum, ut facilius ad absentis notitiam perveniat, & si intra sex menses non compareat, spoliari potest beneficio, *c. Ex tua, 11. eod.* ibi: in Ecclesiis eorum, qui se *fraudulenter* absentant, nec ad ipsos valet citatio pervenire, *trina citationis edictum* facias publicari; & si nec sic curaverint obedire, & *ultra sex menses* suas deseruerint Ecclesias, juxta sanctiones Canonicas, eis debent merito spoliari. Sic etiam *gloss. inc. fin. V. Canonibus*, Ut litè non contestat. *S. porro.*

136 *Not.* autem contra Beneficiatos contumaciter absentes à *Trid. Sess. 24. de Reform. c. 12.* præscribi hunc procedendi modum; ut obtinentibus in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt: alioquin *primo anno privetur unusquisque dimidiâ parte fructuum*, quâ ratione etiam præbendæ, ac residentie fecit suos; quòd si iterum eadem fuerit usus negligentia, *privetur omnibus fructibus*, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum constitutiones procedatur. *Distributiones* verò, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusionè, aut remissione exclusâ, his careant, juxta Bonifacii VIII. Decretum, quod incipit: *Consuetudinem*, quod sancta Synodus in usum revocat: non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetu-

dinibus. Quamvis idem Concilium *Sess. 23. de Reform. c. 1.* dicat, privationem fructuum, propter absentiam non diuturnam, faciendam esse pro rata temporis.

Quoad hoc Decretum *not. 1.* cum dicitur absentes à suis beneficiis privandos esse fructibus, textum restringi à Zoëtio *h. r. n. 7.* ad injustè omittentes residentiam, ad quam tenentur jure solùm Ecclesiastico; volente eos, qui habent beneficia curata (cum teneantur residere jure naturali, & divino, secundum dicta) privatos *ipso facto*, idque ex *Trid. Sess. 23. c. 1.* loquente de habentibus beneficia curata: nec procedere, nisi de absentia diuturna (ubi tempus expressum non est,) per quam Ecclesia patitur detrimentum. Hinc sicut absentia per tempus à jure concessum est extra culpam, sic etiam est extra poenam.

Not. 2. Etsi certum tempus absentie 138 citra culpam & poenam à jure concessum sit, ut diximus à *n. 110.* monere tamen *Trid. cit.* ne hoc fiat solemnioribus diebus, quibus presentia Pastoris maxime refici, & gaudere solent oves; & ideo, si quis ultra tempus, à jure concessum, citra poenam abesse vellet, requiri licentiam ab Episcopo, causâ cognita, & approbatâ, in scripto datam, ut loquitur Tridentinum. Unde quando causâ absentie sunt legitime, & approbatæ à Superiore, possunt Episcopi, & alii beneficiati, qui tenentur residere, fructus beneficiorum suorum percipere, & retinere. Sic *Less. de Just. l. 2. c. 34. d. 29. n. 158.* volens id verum esse, quamvis causâ non essent in scriptis approbatæ, prout alias exigit decretum Tridentini cit.

Not. 3. dubitari, an ob culpabilem 139 absentiam amittentes fructus pro rata temporis, eos restituere debeant, ante sententiam Judicis? affirmat Barbosa in *Frid. cit. n. 18:* quia decretum dicit: *aliâ etiam declaratione non secutâ*, turâ conscientia sibi detinere non posse, sed teneri per Superiorem Ecclesiasticum, aut fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare. Cæterum distinguendum videtur. Nam cum in hoc casu absentie culpabilis, receptis nihilominus fructibus, labore ac officio non præfrito, lædatur contractus onerosus inter Beneficiatum, & Ecclesiam, quæ dat beneficium propter officium, & justitiâ læso jure obliget ad non retinen-

retinendum, injustè acceptum, sine dubio pro foro poli non erit expectanda Judicis sententia. Si autem officium per alium, absentis loco, peractum foret; & absens etiam per Ecclesiam legitime citatus, contumaciter nihilominus abesset, fructusque reciperet, restitutio quidem pariter facienda esset ex Ecclesiae constitutione, ut patet ex textu, nec opus foret sententiâ Judicis, condemnatoria ad poenam; cum jam lege definita sit, *pro rata temporis*, secus declaratoriâ criminis, ut diximus l. 1. tit. 2. de *constitut.*

140 Et quoniam hoc Decretum de poenis privationis fructuum loquitur non tantum de Parochis, sed etiam aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sequitur 1. sub eo comprehendi etiam Ecclesiam Parochialem, quantumvis tenuem. 2. Rectorem Ecclesiae, qui habet Vicarium ad nutum amovibilem; sic enim cura residet in deputante illum; 3. etiam illum, qui habet Vicarium perpetuum, in quem non transfuit totam curam; secus est, si

obtinuit, ut in sua Ecclesia Vicarius perpetuus legitime sit institutus; 4. eum, qui obtinet Ecclesiam purè baptismalem. 5. Etiam Capellanum, Coadjutorem Rectoris Parochialis, auctoritate Apostolicâ institutum. 6. Coadjutorem perpetuum. 7. Eum, qui habet beneficium habens curam jurisdictionalem. 8. Commendatarium curatum. 9. Habentem duas Ecclesias Parochiales, unitas invicem perpetuo, aequè principaliter, & pares: 10. Etiam eum, qui habet Ecclesiam Parochialem cum Canonatu; debet enim in Ecclesia Parochiali residere, licet ei maneat fructus ex Canonicali praebenda, & solum amittat distributiones; quod etiam verum est de habente Canonatum, cui sit unita Parochialis ad vitam obtinentis tantum saltem residendo per alium, ex n. 109. Ex dictis tandem colliges contra contumaciter absentes ex praescripto *Trid. Sess. 24. c. 12.* Sic agendum, ut primo anno priventur dimidiâ parte fructuum; secundo omnibus, & tandem crescente contumaciâ, agendum juxta Canones, ut dictum est supra.

QUAESTIO. V. IN TIT. V. DE PRÆBENDIS, ET DIGNITATIBUS.

Cum magna pars hujus libri tertii agat de praebendis, & dignitatibus Ecclesiasticis, ac jure percipiendi reditus in convenientem officio, ac dignitati Clericali vivendi rationem, praestandasque exinde functiones sacri ministerii, congruè praemittitur hic titulus tractandis in sequentibus, ut in Ecclesia DEI decorè omnia, sancteque, ac ordinatè peragantur; quibus positis.

ARTICULUS. I.

De Rubrica hujus tituli.

141 Cum is, qui servit altari, vivere debeat de altari, c. 14. h. 2. & c. 16. eod. Dignus est enim Operarius mercede sua; factum est, ut Clericis altari, seu Ecclesiae servientibus, de bonis Ecclesia-

Tom. III.

sticis, propter officium, quod praestant, assignati sint certi fructus, seu proventus, cum jure illos exigendi. Quoniam autem in re omnes hi tituli exigendi praedictos reditus ex bonis Ecclesiae fundantur in praebenda, vel beneficio, cui quis vicissim praestare debet officium, & ministerium; haec autem non omnino eadem sint, ut constabit ex seqq. de praebendis, & dignitatibus in genere, priusquam descendamus ad alia, dicendum erit. Hinc.

Quaestio est. i. quid veniat nomine *142*
praebenda? Percyra in Elucidario n. 273. dicit inter *Canoniam*, & *praebendam* esse discrimen, quod Canoniam, seu Canoniam sit jus ipsum spirituale, exercendi Ecclesiasticum, & divinum officium, Canonice incumbens; *Praebenda* verò jus ab hoc officio dependens ad percipiendos Ecclesiasticos reditus. Verum sic defini-

E tur